

Аналіз показників експорту послуг за 2017 рік вказує на перевагу поставок послуг із переробки матеріальних ресурсів, послуг, пов'язаних із подорожами (туристичних) та транспортних послуг, які разом складають 96% усього експорту послуг регіону (рис. 2).

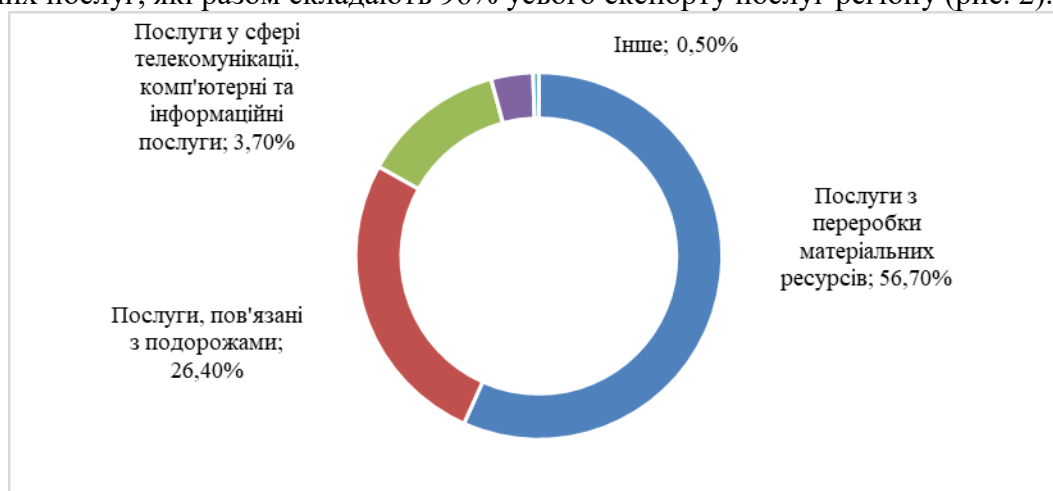

Рис. 2. Основні групи послуг, що експортувалися підприємствами Тернопільської області протягом січня-листопада 2017 року [2]

Перспективи розвитку експортної діяльності Тернопільщини формують експортні потенціали машинобудівної, сільськогосподарської та хімічної галузей, але реалізація експортного потенціалу регіону залежить, серед іншого, від проактивної позиції бізнесу області, а також ефективності та послідовності зусиль місцевої влади, спрямованих на створення сприятливих умов для розвитку підприємницької діяльності в цілому та експорту зокрема.

Перелік використаних джерел:

1. Тернопільська обласна державна адміністрація.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oda.te.gov.ua/main/ua/337.htm>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

УДК 330.13:63

Лещенко Лариса

кандидат економічних наук, старший викладач
кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин
Харківський національний аграрний університет імені В.В.Докучаєва,
м. Харків, Україна

Larysa Leshchenko

PhD (Econ.), senior lecturer of the Department of
Applied Economics and International Economic Relations
Kharkiv National Agrarian University named after V.V.Dokuchajev,
Kharkiv, Ukraine

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ FACTORS OF PROFITABILITY FORMATION OF AGRARIAN ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF EURO INTEGRATION

В умовах ринкових відносин кожне підприємство, незалежно від форми власності і господарювання, зацікавлене в отриманні максимального прибутку. Високий рівень

прибутковості і рентабельності – важливий напрям зростання фінансової стійкості підприємства. Збільшення прибутковості допомагає здійсненню розширеного відтворення і дає можливість відповідати за своїми зобов'язаннями, а також сприяє зростанню рівня рентабельності.

Основними проблемами аграрного виробництва є: відстала матеріально-технічна база, застосування застарілих технологій, висока собівартість виробництва більшості видів продукції, ціновий диспаритет, низька рентабельність або збитковість, дефіцит ліквідності активів, ігнорування участі в державних програмах розвитку з огляду на інерційність мислення, відсутність ефективного механізму менеджменту інвестиційних ресурсів. Об'єктивно складне економічне становище вітчизняних сільгосптоваровиробників, що характеризується наявністю постійних природних і агрокліматичних ризиків, в даний час посилюється ще і політичної нестабільністю.

Стримуючим фактором формування ефективного механізму функціонування сільськогосподарських підприємств різних форм господарювання є низький рівень ресурсозабезпеченості, який має тенденцію до зниження.

Всі чинники, що формують прибутковість сільськогосподарського виробництва, поділяються на екзогенні, ендогенні та чинники інформаційної системи впливу. До екзогенних факторів, які не мають залежності від підприємств, відносять інфляцію, політичну нестабільність, різні зміни економічної політики уряду, розбалансованість ринку. Вони бувають двох груп впливу: директивного і опосередкованого. Фактори директивного впливу впливають на діяльність сільськогосподарських товаровиробників і відчують на собі вплив їх діяльності. До них відносять різних постачальників фінансових, трудових, матеріальних, інформаційних та інших ресурсів, органи державної влади і управління, споживачів, місцеву адміністрацію, контактні аудиторії засобів масової інформації, конкурентів.

При зміні факторів директивного впливу товаровиробники можуть реагувати двояко: вони перебудовують внутрішнє середовище і починають політику, як протидії, так і активного пристосування. При факторах опосередкованого впливу сільськогосподарські організації максимально пристосовують свій персонал, технологію, завдання, цілі і структуру [1].

Варто зазначити, що стійкість сільського господарства багато в чому залежить саме від екзогенних факторів, оскільки підприємства не можуть впливати на них. Сюди можна віднести державну, інвестиційну, цінову, фінансово-кредитну, податкову і соціальну політику.

Функціонування в умовах відкритої економіки змушує українських товаровиробників агропродовольчої продукції у процесі планування виробничо-збутової діяльності враховувати вимоги не лише вітчизняного ринку, але й пристосовуватися до правил міжнародних торговельних організацій і закордонних ринків, зокрема країн ЄС, що викликано бажанням входу країни до європейського економічного простору. Україна як член СОТ у своїй діяльності має застосовувати механізми й процедури, офіційно визнані цією організацією. Одним з дієвих механізмів є державна підтримка експорту шляхом страхування та кредитування. Відчутним кроком до оптимізації фінансування вітчизняних виробників та переробників сільськогосподарської продукції може стати ухвалення законопроекту про державне стимулювання продукції з високою доданою вартістю [2].

Отже, щоб не втратити досягнутих позицій в умовах посилення конкуренції, необхідно нарощувати темпи виробництва продукції українськими господарствами, адаптувати національні стандарти з якості та безпеки продукції до вимог законодавства Європейського Союзу. Впровадження нових технологій, а також системи управління якістю і безпекою продукції поліпшить перспективи розширення ринків збуту української продукції.

Для забезпечення ефективного функціонування аграрного сектора національної економіки необхідні такі інституційні перетворення, завдяки яким створюються умови для сталого розвитку галузі. Це, перш за все, стосується держави, як основного інституту влади.

Невідповідність української продукції європейським стандартам є суттєвою загрозою розвитку вітчизняного агропродовольчого сектору, оскільки стримує постачання продукції на ринки країн ЄС на період запровадження всіх необхідних технічних регламентів і отримання сертифікатів відповідності, призводить до зниження дохідності вітчизняних малих і середніх сільгосп підприємств, а також до послаблення конкурентних позицій на внутрішньому ринку окремих видів української продукції порівняно з європейською, яка вже відповідним чином сертифікована [3]. Розгляд перспектив євроінтеграції України має відбуватися не з позицій бажання долучитися до лідерів, а з позицій економічного відповідності цілей, можливостей і рівнів розвитку економіки та її секторів.

Україна є однією з країн, яка здатна забезпечити розвиток агропромислового комплексу - основного сектора економіки країни власними силами. Вона забезпечена висококваліфікованими кадрами, здатними створити нові моделі управління агропромисловим комплексом, який вирізняється від зарубіжних великими можливостями розвитку економіки і максимальною екологічністю способу життя.

Таким чином, підвищення прибутковості аграрних підприємств в умовах євроінтеграції можливе при врахуванні наступних факторів: державній підтримці та досягненні відповідної якості продукції, яка збільшить рівень конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, відповідатиме технічним стандартам та умовам. Особливу увагу слід приділити досвіду країн Європейського Союзу щодо захисту національного виробника завдяки стимуляції внутрішнього споживання, збільшення експорту і обмеження (квотування) імпорту сільськогосподарської продукції, що призведе до підвищення прибутковості аграрних підприємств, а, отже, до ефективності галузі в цілому.

Перелік використаних джерел:

1. Факторы обеспечения устойчивого развития АПК / [А. А. Швец, М. Ю. Швец, Е. С. Шлыков] // Экономика и обеспечение устойчивого развития хозяйственных структур: межрегион. сб. науч. тр. – Воронеж, 2010. – С. 150-153.

2. Россоха В. Экспортный потенциал аграрных предприятий [Текст] / В. Россоха, О. Шарапа // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Сер. Економічні науки. – 2016. – № 4. – С. 44–63.

3. Дорош М. М. Экспортный потенциал україни: співробітництво з країнами Європейського Союзу / М. М. Дорош, О. О. Дадак, Т. С. Гачек, Р. С. Грабовський // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Гжицького. – 2014. – Т. 16, № 3(5). – С. 25–31.